

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

308

Szerző

Halmi József

Hely

Cím

Egy híres kerület

Idő

1913

Forrás:

Független Magyarország

Személy

Bp.

1913 4/18

(Hely)

(Idő)

(Köt. v

Egy híres kerület

Képek a Józsefvárosból

I.

A Práter-utca sok színes furcaságaival, a vasárnapos, lármás verkliszó, öreg, a régi Pestből maradt derék spiszek és udvarban valcerozó munkásleányok; a kedves, egyedül a Józsefvárosé és őket mulattató Mach-család, a Tisza Kálmán-tér és sokat megénekelte Kis Vigadó, a Madách-utcai tarka cigánysor... a Zelmanovits és minden ez, ami leginkább jellemzi és teszi romantikussá Budapest egyik leghíresebb kerületét — a Józsefvárost. Pedig ez, hogy Józsefváros így pusztán és hidegen, magában félelmetes fogalom mindenütt. Valaha, de még most is véres utcai háboruszkodások, vasárnap, éjszakai jássz-csaták színhelye s a tavaszmező-utcai kerületi kapitányság bünlajstroma mutatja leginkább a furcsa Pest-negyed hirhedtségét. Ám más panorámán át — lila üvegen keresztül — bájos és romantikus alapokon nyugvó, nyugtalanító büszke réz, máshol nem található furcsa hírességekkel és specialitásokkal.

Az igazi Józsefváros csak hat-hét utca most. A régi utcák, híres utcák apró házai helyén ma nagy paloták állanak; csak néhány ház maradt meg a régi Pest Józsefvárosából — itt milimárik laknak — s csak néhány utca tradicionális udvara maradt meg vasárnaponként az igazinak.

Néhány színes kép, egy-két hírességes tájkép, apró epizód a Józsefváros különös utcáiból.

Madách-utca — cigánysor

Csak a konkurrens s a jóséistadtiak által lebecsült Ferencváros dicsekedhetik a cigányai-
val; de azokéi jóval újabbak és semmiesetre sem híresebbek, mint a Madách-utcai muzsikások. A Madách-utca 14., 16., 19. és 22-ik számú háza tele van azokkal az olcsó mórakkal, akik még gyerekkorukban ott játszadoztak a piszkos, sárga ház udvarán. A Ráczok és Kóczók nem büszkébbek nemzetségükre, mint ezek, akik apró józsefvárosi kis kávéházakban huzzák a nótát s akik egy egész kis szektát alkotnak itt a Madách-utcában.

A leghíresebb kuria a 14-es számú egyemeletes ház. Óriási udvarán jönnek össze délután az utca muzsikusai. Az udvar egy elkerített részén van a társalgó, másik részén a tanulási hely. Még pedig külön a gyerekeké és külön az öregeké. Azután egy rész a nézőké is. Sokszor száz-kétszáz «ismerős» hallgatja a nótákat, amelyet az öreg Kurina Simon tanít be. Simon bácsi tíz cigánybanda betanítója s panaszkodva meséli, hogy öreg napjaira kottát kellett tanulnia, mert «nem úgy van már, mint régen».

— Ni, itt ez a rajkó, ez meg az akadémiára jár már, a bibás; nem megye a világot sem az utcára pénzt keresni, — mondja keserűen.

— Ezek már mások!

Rámutat néhány cigányfiura, akik erősen figyelik az öregek tanulását. Mindegyiknek van már hegedűje, hamar megtanulják az új nótát, hamarabb, mint az öregek s mennek ki éjszaka a körutakra «egy kis hurraivalóért». Meg aztán ha szerencsés hét van, tíz-husz forintot is megkeresnek. A józsefvárosi lakodalmon nem is kell már más, mint gyerek-muzsikás. Olcsóbbak, kisebb igényűek és kedvesebbek. Jobban szeretik őket, mint

a raffinált «nagyokat», többet játszanak, kevesebbet kérnek.

Tizennégy éves korukban már bandájuk van s a Szűz-utcai «Munkás»-kávéházban már ilyen banda huzza a talp alá valót.

A Madách-utcai cigánysor, a Józsefváros eme romantikus, mindig hangos része talán sohasem vész ki innen. Az apró cigányházak megmaradnak, a 14-es számú cigány-kuria mindig élni fog s a hálás józsefvárosiak megbecsülik majd ezeket a füstös legényeket, akik mindig-vigságukkal elfelejtetik velük az élet szomorú és nyugtalan voltát.

A Mach-család

M a c h bácsi, M a c h néni, M a c h-fiu és M a c h Frida. Frida... a primásné. Kopott hegedűjével, gyönyörű szemével. Hej... vasárnap... alig vár-

ják ezt a napot már a kerületben... Mach Frida, annyi ez erre, mintha azt mondanám, hogy Fedák Sári. Ha Frida kezébe veszi a hegedűt, a Mach bácsi leül a zongorához, a Mach néni meg a nagybőgőt huzza, micsoda élvezet. Frida néz erre-arra, hódít. Mennyi romantika és mennyi szerelem. Mikor Frida huzza a «Sokszor úgy szeretnék sirni»-t, röpülnek a sörös poharak a falhoz, megnyílnak a szívek, másnap jönnek a levelek, színes papíron, nagy munkáskezek irták... szerelemről szól a levél... meg a hegedű csabos hangjairól gyönyörűen. Frida, Mach Frida pedig nevet. A régi, híres mulattató Mach-család Fridája, akit talán az egész Pest ismer. Boldogan meséli, hogy ő miatta már három fiatalember is meghalt.

Most a «Népszínház»-kávéházban huzza, ott hódítja a szíveket, oda kapja a nagybőgőt, lilapa-